

ZATWIERDZAM:

Ryszard Bartosik,
Sekretarz Stanu,
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

**Protokół z I posiedzenia Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla Wspólnej
Polityki Rolnej na latach 2023-2027 z 15 grudnia 2022 r.**

15 grudnia 2022 r. odbyło się I posiedzenie Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (KM PS WPR 2023-2027), któremu przewodniczył Pan Ryszard Bartosik, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW), Przewodniczący Komitetu.

W posiedzeniu uczestniczył również Pan Henryk Kowalczyk, Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Pan Krzysztof Cieciora, Podsekretarz Stanu w MRiRW, Zastępca Przewodniczącego Komitetu.

Pan Premier Henryk Kowalczyk zainaugurował otwarcie I posiedzenia Komitetu, informując o podstawach prawnych związanych z powołaniem KM PS WPR 2023-2027 oraz pogratulował powołania wszystkim osobom uczestniczącym w pracach Komitetu.

Następnie Pan Premier poinformował o zakresie uchwał, które będą podjęte w trakcie posiedzenia, tj. dotyczących kryteriów wyboru operacji oraz zmian PS WPR 2023-2027, które są odpowiedzią na postulaty środowisk rolniczych. Zwrócił się także z prośbą o procedowanie dwóch nowych projektów uchwał dotyczących zmian PS WPR 2023-2027, które zostaną zaprezentowane podczas posiedzenia dotyczą m.in. Ekoschematu – Dobrostan zwierząt.

Pan Paweł Ściański, Zastępca Dyrektora Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej, Sekretarz KM PS WPR 2023-2027, poinformował o obowiązku publikacji na stronie internetowej wykazu członków Komitetu Monitorującego oraz zwrócił się z prośbą o podpisanie zgody na przetwarzanie danych osobowych podanych w związku z uczestnictwem w pracach Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 a także klauzuli informacyjnej dotyczącej przetwarzania danych osobowych osób uczestniczących w pracach Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Następnie Pan Premier Henryk Kowalczyk wręczył akty powołań dla członków KM PS WPR 2023-2027 i ich zastępców.

I. Przyjęcie porządku obrad

Kolejną część posiedzenia poprowadził Pan Minister Ryszard Bartosik, Przewodniczący Komitetu, który zwrócił się z prośbą o wyrażenie zgody na wprowadzenie do porządku obrad Komitetu dwóch dodatkowych projektów uchwał: projektu uchwały nr 13 w sprawie zmian w części dotyczącej interwencji Ekoschemat – Dobrostan zwierząt oraz projektu uchwały nr 14 dot. rolnika aktywnego zawodowo, o których wcześniej sygnalizował Pan Premier Henryk Kowalczyk.

Pan Minister R. Bartosik zwrócił się z prośbą o przyjęcie zmienionego porządku obrad oraz poinformował, że dwa nowe projekty uchwał 13 i 14, będą procedowane po przyjęciu uchwały nr 1 dot. regulaminu pracy Komitetu.

Pan Zygmunt Paśnik, przedstawiciel Krajowej Rady Spółdzielczej zawnioskował o dodatkowy punkt porządku obrad, mówiący o rozszerzeniu wsparcia sektorowego na mleko i przetwory mleczne, mięso wołowe, drobiowe i wieprzowe i rynek zbóż.

W odniesieniu do zgłoszonego wniosku, Pan Minister R. Bartosik zaproponował omówienie go w części dot. spraw różnych. Propozycja została przyjęta.

Pan Piotr Sadłocha, Prezes Zarządu Polskiej Sieci LGD - Federacja Regionalnych Sieci LGD, przedstawiciel Lokalnych Grup Działania, zwrócił się z prośbą o włączenie do porządku obrad zagadnień dotyczących zwiększenia poziomu dofinansowania dla osób prowadzących działalność gospodarczą na obszarach wiejskich oraz dla osób prowadzących agroturystykę (interwencja Leader).

W odpowiedzi Pan Łukasz Tomczak, Dyrektor Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej zaproponował, by przed formalnym procedowaniem zmian, wypracować stanowisko, które może być następnie opiniowane w procedurze pisemnej, zgodnie z regulaminem pracy Komitetu. Propozycja została przyjęta.

Pan Minister R. Bartosik zaproponował przyjęcie następującego porządku obrad:

- Otwarcie posiedzenia Komitetu Monitorującego PS WPR 2023-2027.
- Wręczenie powołań do Komitetu Monitorującego PS WPR 2023-2027.
- Przyjęcie porządku obrad.
- Podjęcie uchwały nr 1 w sprawie przyjęcia Regulaminu Komitetu Monitorującego PS WPR 2023-2027.
- Podjęcie uchwały nr 13 w sprawie zmian w części dotyczącej interwencji Ekoschemat – Dobrostan zwierząt Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.
- Podjęcie uchwały nr 14 w sprawie zmiany sposobu ustalania w pierwszym roku stosowania Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 wysokości łącznej kwoty płatności bezpośrednich służącej do zweryfikowania spełniania warunku rolnika aktywnego zawodowo.
- Podjęcie uchwały nr 2 w sprawie wprowadzania zmian technicznych do Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

- Podjęcie uchwały nr 3 w sprawie zmian w części dotyczącej interwencji Ekoschemat - Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi PS WPR 2023-2027.
- Podjęcie uchwały nr 4 w sprawie zmian w części Warunkowość - w zakresie norm GAEC 7 i GAEC 8 PS WPR 2023-2027.
- Podjęcie uchwały nr 5 w sprawie zmian w części Warunkowość - w zakresie normy GAEC 7 PS WPR lata 2023-2027.
- Podjęcie uchwały nr 6 w sprawie zmian w interwencji - Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych - Współpraca Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.
- Podjęcie uchwały nr 7 w sprawie kryteriów wyboru operacji zaproponowanych dla interwencji „Zalesianie gruntów rolnych”, interwencji „Tworzenie zadrzewień śródpolnych”, interwencji „Zakładanie systemów rolno-leśnych” oraz interwencji „Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych”, PS WPR 2023-2027.
- Podjęcie uchwały nr 8 w sprawie kryteriów wyboru operacji zaproponowanych dla interwencji „Premie dla młodych rolników” PS WPR 2023–2027.
- Podjęcie uchwały nr 9 w sprawie kryteriów wyboru operacji zaproponowanych dla interwencji „Rozwój małych gospodarstw” PS WPR 2023-2027.
- Podjęcie uchwały nr 10 w sprawie kryteriów wyboru operacji zaproponowanych dla interwencji „Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF” PS WPR 2023-2027.
- Podjęcie uchwały nr 11 w sprawie kryteriów wyboru operacji zaproponowanych dla interwencji „Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych” PS 2023-2027.
- Podjęcie uchwały nr 12 w sprawie metody wyboru beneficjentów, PS WPR 2023-2027.
- Sprawy różne.

Porządek obrad został poddany pod głosowanie i w głosowaniu jawnym został przyjęty jednogłośnie.

(ZA – 45, PRZECIW – 0, WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ – 0)

II. Rozstrzygnięcia Komitetu Monitorującego PS WPR 2023-2027

- 1) Podjęcie uchwały nr 1 w sprawie przyjęcia Regulaminu Komitetu Monitorującego PS WPR 2023-2027.

Projekt regulaminu został przedstawiony przez Pana P. Ściańskiego, Zastępcę Dyrektora Wspólnej Polityki Rolnej.

Członkowie Komitetu zostali poinformowani o uwagach, jakie wpłynęły do projektu tego dokumentu – uwagi dotyczyły zmiany w zakresie organizacji i sposobu prac grup roboczych. W związku z uwagami

uzupełniono zakres zadań Przewodniczącego o zlecenie ekspertyz proponowanych przez grupy robocze. Zrezygnowano także z zapisu mówiącego o wskazywaniu przez Przewodniczącego koordynatorów grup roboczych.

Pani Dorota Metera, przedstawiciel organizacji działających na rzecz środowiska i klimatu wskazana przez Koalicję Żywa Ziemia, zgłosiła uwagi do regulaminu, które dotyczyły m.in. kwestii technicznych oraz terminów w następujących częściach projektu regulaminu: § 2 ust. 5, 6, 9 i 16, § 4 ust. 3, § 5 ust. 6, § 6 ust. 2, § 8 ust. 2. Zwróciła także uwagę na klauzulę informacyjną zawartą w stopce e-mail MRiRW.

Pan Minister R. Bartosik poinformował, że omyłki pisarskie zostaną poprawione.

Odnosząc się do zgłoszonych uwag, Pan P. Ściański poinformował, że w projekcie regulaminu zawarty jest zapis, że protokoły z posiedzeń zawierają informacje o osobach biorących udział w dyskusji, w związku z czym nie ma potrzeby doprecyzowania regulaminu w tym zakresie. Klauzula informacyjna zawarta w korespondencji mailowej jest standardowa dla całego MRiRW i nie ma to wpływu na możliwość konsultowania przesłanych dokumentów z organizacjami delegującymi swoich przedstawicieli do prac w Komitecie. Wyjaśnił także, że propozycja zmiany terminów na przesyłanie dokumentów przed posiedzeniem Komitetu Monitorującego wiąże się z tym, że są one wysyłane elektronicznie, a więc docierają do odbiorcy bez opóźnień.

Pani Izabella Byszewska przedstawiciel Polskiej Izby Produktu Regionalnego i Lokalnego, zwróciła uwagę na uregulowania dotyczące zawiadomienia o miejscu i terminie posiedzenia.

Głos w toczącej się dyskusji zabrał Pan Premier H. Kowalczyk, który zwrócił uwagę, że każde wydłużenie terminu na przekazanie materiałów wydłuża podejmowanie decyzji.

Pan Andrzej Hałasiewicz, przedstawiciel Forum Aktywizacji Obszarów zwrócił uwagę na paragraf dotyczący grup roboczych, zaproponował zmianę liczby osób, na wniosek których powoływane będą grupy robocze, tj. z 20 na 10. Zwrócił się także z prośbą o potwierdzenie interpretacji zapisów, że konsultowanie i udostępnianie projektów uchwał i innych załączników, z innymi osobami z organizacji, którą reprezentuje w Komitecie nie jest sprzeczne z klauzulą informacyjną.

Pan R. Bartosik poinformował, że zapis w regulaminie informujący, że grupy powoływane są przez Przewodniczącego Komitetu z własnej inicjatywy albo na wniosek co najmniej 20 członków Komitetu, jest wystarczający. Zawarte są więc dwie ścieżki powoływania grup.

Pan Mariusz Stefan Migas, przedstawiciel Komisji Europejskiej, podziękował za zaproszenie i zorganizowanie Komitetu oraz za sprawne negocjacje na etapie przyjmowania PS WPR 2023-2027. Zwrócił też uwagę, że terminy na przesyłanie dokumentów powinny być adekwatne do możliwości przeanalizowania proponowanych dokumentów.

Pan Ryszard Zarudzki, Zastępca Dyrektora Kujawsko-Pomorskiego ODR, przedstawiciel wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego, poruszył kwestie dotyczące opiniowania w ramach procedury pisemnej oraz możliwość prac grup roboczych.

W odpowiedzi Pan R. Bartosik potwierdził, że są dwa sposoby powoływania grup roboczych oraz odniósł się do pisma wyjaśniającego z MRiRW, w którym powinno być zawarte uzasadnienie dla procedury pisemnej. Następnie Pan Minister R. Bartosik zwrócił się z prośbą o przyjęcie projektu uchwały, przy założeniu, że omyłki pisarskie zostaną poprawione oraz o pozostawienie niezmienionych zapisów projektu regulaminu dotyczących m.in. terminów na przekazywanie dokumentów oraz liczby osób na wniosek, których zwoływane jest posiedzenie Komitetu, czy też powoływane są grupy robocze.

Uchwała została poddana pod głosowanie i przy jednym głosie wstrzymującym się została przyjęta

(ZA – 43, PRZECIW – 0, WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ – 1)

- 2) Podjęcie uchwały nr 13 w sprawie zmian w części dotyczącej interwencji Ekoschemat – Dobrostan zwierząt Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Pan Minister R. Bartosik poinformował, że zgodnie z przyjętym porządkiem obrad, kolejnym punktem jest projekt uchwały nr 13 w sprawie zmian w części dotyczącej interwencji Ekoschemat – Dobrostan zwierząt.

Pani Joanna Czapla, Dyrektor Departamentu Płatności Bezpośrednich poinformowała, że w zaakceptowanym przez KE w sierpniu br. PS WPR 2023-2027 podstawowym warunkiem realizacji ekoschematu – Dobrostan zwierząt w odniesieniu do świń i bydła, jest zapewnienie zwierzętom zwiększonej o co najmniej 20% powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach. Obecnie wsparciem dobrostanowym objęte jest wyłącznie bydło utrzymywane bez uwięzi w systemie wolnostanowiskowym. Dobrostan zwierząt to nie tylko powiększona powierzchnia bytowa, ale także inne praktyki przyczyniające się do podwyższenia standardów utrzymania zwierząt, w tym m.in.: utrzymanie zwierząt na ściółce, zapewnienie wypasu, wybiegu, późniejsze odsadzanie młodych zwierząt. Poinformowała także, że zgłaszane były uwagi przez rolników hodowców do tej interwencji, które dotyczyły potrzeb inwestycyjnych i związanych z tym nakładów finansowych. Dlatego też zaproponowane obecnie zmiany dotyczą odejścia od obowiązkowej praktyki umożliwiającej udział w tej interwencji polegającej na zapewnieniu świniom i bydłu zwiększonej co najmniej o 20% powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach. Dodatkowo wprowadza się praktyki podwyższające dobrostan bydła utrzymywanego w systemie uwięziowym oraz wprowadza się system otwarty utrzymywania krów mamek.

Na zakończenie Pani Dyrektor J. Czapla oraz Pan Minister R. Bartosik przeprosili za tak późną informację o nowych propozycjach zmian oraz zwrócili się z prośbą o ich pozytywne zaopiniowanie, w związku z tym, że są ważne i bardzo oczekiwane przez rolników.

Pan Ryszard Zarudzki, potwierdził, że są to bardzo oczekiwane zmiany.

Pani Dorota Metera zwróciła się z prośbą o wyjaśnienia dotyczące trybu głosowania nad uchwałą oraz zgłosiła wniosek o przełożenie głosowania po przerwie, tak by móc się z nią zapoznać.

Pan Andrzej Hałasiewicz zwrócił się z propozycją, by procedować nowe uchwały w trybie obiegowym.

Pan Jacek Zarzecki, przedstawiciel branżowych związków wskazany przez Federację Branżowych Związków Producentów Rolnych stwierdził, że nowe uchwały to dobra propozycja i istotne jest by dzisiaj zostały przyjęte.

Pan Ryszard Czaicki, przedstawiciel wskazany przez Krajową Radę Izb Rolniczych również stwierdził, że nowe uchwały to dobra propozycja.

Pan Mariusz Lęgowski, przedstawiciel Komisji Europejskiej podziękował za przedstawioną propozycję uchwał oraz poinformował, że skonsultowanie propozycji zmian wewnątrz KE wymaga czasu, zwłaszcza relacji pomiędzy ekoschematem, a wymogami cross compliance.

Pan Jerzy Wierzbicki, przedstawiciel branżowych związków wskazany przez Federację Branżowych Związków Producentów Rolnych, podziękował za propozycję zmiany oraz zgłosił wniosek formalny, by przedyskutować zakres zmian po przerwie, tak by była możliwość zapoznania się z nimi w wersji papierowej.

Pan Minister R. Bartosik przychylił się do propozycji. Przedstawione propozycje zmian, które zostały zawarte w projektach uchwał nr 13 i 14 zostaną dostarczone uczestnikom Komitetu w formie wydruku, a po przerwie będzie dalsza część dyskusji i ich procedowanie. Zwrócił się raz jeszcze z prośbą o przychylność oraz podkreślił, że są to bardzo istotne zmiany dla rolników. Poruszył też kwestie terminów i bardzo krótkiego czasu na ich wdrożenie.

Pani D. Metera raz jeszcze zwróciła się z prośbą o wyjaśnienia dotyczące trybu przyjmowania proponowanych uchwał zgodnie z regulaminem pracy Komitetu.

W odpowiedzi Pan Dyrektor Ł. Tomczak poinformował, że wprowadzenie do porządku obrad dwóch nowych uchwał wynika z uzupełnionego o te projekty uchwał, porządku obrad, który został przyjęty w głosowaniu przez członków Komitetu. Wprowadzenie do porządku obrad nowych uchwał jest zgodne z § 4 ust. 5 regulaminu Komitetu.

Pan J. Zarzecki zwrócił się z prośbą o zamknięcie dyskusji, bowiem forma dotycząca procedowania została wyjaśniona.

Pan A. Hałasiewicz wyraził sprzeciw, by zaproponowane zmiany były procedowane w trakcie tego posiedzenia i zaproponował, by przegłosować te uchwały w trybie obiegowym. Został złożony wniosek formalny w tej sprawie.

Pan Minister R. Bartosik raz jeszcze podkreślił, że Komitet zgodził się na wprowadzenie do porządku posiedzenia dwóch nowych projektów uchwał.

Pan J. Wierzbicki odniósł się do czasu, w jakim trwały konsultacje społeczne i negocjacji Planu z Komisją Europejską. Po zatwierdzeniu PS WPR 2023-2027 przez KE, zgłoszone zostały uwagi i prośby zmian, tak by umożliwić skorzystanie z ekoschematów jak największej liczbie rolników. Dodał, że zaproponowana zmiana jest korzystna. Poprosił także o dostarczenie wydruku projektu uchwał dla członków Komitetu.

Pan Minister R. Bartosik potwierdził, że projekty uchwał zostaną dostarczone w formie wydruków, oraz że głosowanie nad nimi przeprowadzone zostanie po przerwie.

Przeprowadzone zostało głosowanie nad wnioskiem formalnym dotyczącym wyrażenia zgody, by procedować dwa projekty uchwał po przerwie, po dostarczeniu ich wydruków.

Wniosek poddano pod głosowanie i przy jednym głosie przeciw, został przyjęty.

(ZA – 37, PRZECIW – 1, WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ – 0)

Pani Dyrektor J. Czapla w odniesieniu do wcześniejszej dyskusji poinformowała, że w przypadku bydła są możliwe dwa warianty: utrzymywanie bydła na uwięzi i bez uwięzi. W przypadku utrzymywania bydła na uwięzi nie będzie możliwości opcji wyboru praktyki polegającej na zwiększeniu powierzchni bytowej. W przypadku utrzymywania bydła bez uwięzi wszystkie dodatkowe praktyki, polegające na zwiększeniu powierzchni bytowej, utrzymanie na ściółce, późniejsze odsadzanie młodych zwierząt będą dostępne. W przypadku świń i bydła rezygnuje się ze zwiększenia o 20% powierzchni bytowej i rolnik będzie mógł dokonać wyboru dodatkowych praktyk. Poinformowała także, że w projektach uchwał zostały zawarte wszystkie niezbędne elementy, jak i odniesienie do wszystkich niezbędnych praktyk. Na zakończenie raz jeszcze Pani Dyrektor przeprosiła za zaistniałą sytuację i zwróciła się z prośbą o pozytywne procedowanie.

Kolejnym punktem obrad był projekt uchwały nr 14 dotyczący rolnika aktywnego zawodowo.

- 3) Podjęcie uchwały nr 14 w sprawie zmiany sposobu ustalania w pierwszym roku stosowania Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 wysokości łącznej kwoty płatności bezpośrednich służącej do zweryfikowania spełniania warunku rolnika aktywnego zawodowo.

Pani Dyrektor J. Czapla poinformowała, że jest to zmiana techniczna i dotyczy sposobu wyliczenia kwoty 5 tys. euro, tak by uznać rolników, którzy otrzymują płatności poniżej tej kwoty za rolników aktywnych zawodowo. Pani Dyrektor odniosła się do definicji rolnika aktywnego zawodowo. Poinformowała, że ustalenie wysokości płatności otrzymywanych przez rolników na potrzeby stwierdzenia spełniania warunku aktywnego rolnika, co do zasady, następuje na podstawie kwoty faktycznie otrzymanych płatności bezpośrednich w roku poprzednim. W ramach prac nad szczegółowymi warunkami przyznawania poszczególnych płatności, w tym w szczególności ekoschematów stwierdzono, że określenie średniej wysokości płatności za ten rok będzie możliwe najwcześniej jesienią 2023 r. W związku z powyższym należy odstąpić od zaproponowanej w PS WPR 2023-2027 metody obliczania średniej wysokości płatności na podstawie roku 2023 i przyjąć dla wszystkich rolników jednolitą zasadę odnoszącą się do średniej wysokości płatności w roku poprzednim.

Po przedstawieniu zmian technicznych przez Panią Dyrektor J. Czapłę nie było żadnych głosów w dyskusji.

Pan Minister R. Bartosik zaznaczył, że po przerwie nastąpi głosowanie nad przedstawionymi propozycjami zawartymi w projekcie uchwały nr 13 oraz projekcie uchwały nr 14.

- 4) Podjęcie uchwały nr 2 w sprawie wprowadzania zmian technicznych do Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Pan Dyrektor Ł. Tomczak poinformował, że korekty typograficzne, oczywiste błędy lub korekty o czysto redakcyjnym charakterze, które nie mają wpływu na wdrażanie polityki, ani interwencję, nie uznaje się za wnioski o zmianę Planu na mocy tego artykułu. Państwa członkowskie informują Komisję o takich korektach. Zmiany te nie będą miały merytorycznego wpływu na opis poszczególnych interwencji, treści merytorycznych, czy też na wdrażanie, a jedynie będą to działania porządkujące i ułatwiające korzystanie z Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Pan A. Hałasiewicz zaproponował, by dodać do uchwały punkt, że o wprowadzonych zmianach technicznych informowany jest Komitet.

W odpowiedzi Pan Dyrektor Ł. Tomczak poinformował, że zmieniony PS WPR 2023-2027 jest zamieszczany na stronie internetowej.

Pan Mariusz Stefan Migas, przedstawiciel Komisji Europejskiej odniósł się do zmian technicznych i korekt, tego czym są, gdyż przepisy tego nie precyzują.

Następnie Pan Paweł Ściański powiedział, że nie są to zmiany merytoryczne, tylko typowo techniczne. Przepisy unijne umożliwiają wprowadzanie takich zmian, bez konieczności ich zatwierdzenia przez KE.

Decyzja, co stanowi zmianę techniczną leży po stronie państwa członkowskiego, gdyż jak wspomniano, zmiana taka nie wymaga akceptacji KE.

Pan J. Wierzbicki poparł stanowisko, by informować Komitet o zmianach technicznych.

Podsumowując dyskusję, Pan Dyrektor Ł. Tomczak powiedział, że proponuje nie uwzględniać tego wniosku, ponieważ po stronie Instytucji Zarządzającej stworzy to dodatkowe obowiązki. Plan Strategiczny jest zmieniany i przesyłany przez system SFC w blokach tematycznych, co dodatkowo utrudnia wskazywanie konkretnych zmian technicznych.

Pan P. Ściański dodał, że w praktyce trudno będzie wprowadzać zmiany techniczne bez powiązania ich ze zmianami merytorycznymi, a więc zmiana techniczna zapewne będzie częścią merytorycznej zmiany PS WPR 2023-2027.

Uchwała została poddana pod głosowanie i została jednogłośnie przyjęta. (ZA – 42, PRZECIW – 0, WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ – 0).

- 5) Podjęcie uchwały nr 3 w sprawie zmian w części dotyczącej interwencji Ekoschemat - Rolnictwo węgłowe i zarządzanie składnikami odżywczymi PS WPR 2023-2027.

Pani Dyrektor J. Czapla prezentując zaproponowane zmiany poinformowała, że korekta w ramach tego ekoschematu dotyczy jednej praktyki, tj. zróżnicowanej struktury upraw, który zobowiązuje do prowadzenia co najmniej 3 różnych upraw, ma m. in. przyczyniać się do ograniczania monokultur na gruntach ornych. Zmiana uwzględnia też większe zróżnicowanie upraw w gospodarstwie, co wzmacnia cel praktyki w zakresie ograniczenia monokultur na gruntach ornych, jak również uwzględnia różnice wpływu na zawartość glebowej materii organicznej przy uprawie zbóż i rzepaku. Ponadto, wprowadzono także wymóg ograniczenia udziału łączenia zbóż i rzepaku w strukturze zasiewów do 65%, co również ma przyczynić się do ograniczania monokultur. Niemniej jednak, zgodnie z opiniami ekspertów w zakresie dobrych praktyk rolniczych, rzepak w obecnych warunkach praktyki rolniczej jest rośliną mającą dodatni wpływ (ze względu na stosowaną przez rolników praktykę mieszania z glebą bądź przyorywania słomy) na bilans materii organicznej w glebie i nie można traktować go na równi ze zbożami. Dlatego zaproponowano wyłączenie rzepaku ze wskazanego wymogu.

Kolejna zmiana ma charakter techniczny i dotyczy stosowanego skrótu GAEC w przypadku norm, która ma na celu ujednoczenie pojęć.

Głos w dyskusji zabrała Pani D. Metera, która zgłosiła uwagę o dokonanie zmian technicznych polegających na zmianie terminu „zarządzanie składnikami odżywczymi” na „zarządzanie składnikami pokarmowymi”, zgodnie z terminologią zastosowaną w ustawie o nawozach i nawożeniu. Zwróciła się także z propozycją ewentualnego dodania definicji „uprawy” i ujednoczenia zapisów np. w tekście projektu uchwały jest „słoma rzepakowa”, a w uzasadnieniu „słoma rzepaczana”.

Pan Zygmunt Paśnik - przedstawiciel Krajowej Rady Spółdzielczej, zaproponował, by rzepak zaliczyć do uprawy gatunków roślin mających pozytywny wpływ na bilans glebowej materii organicznej.

Pan Stanisław Kacperczyk, przedstawiciel branżowych związków wskazany przez Federację Branżowych Związków Producentów Rolnych powiedział, że zaproponowane zmiany są pozytywnie oceniane. Zadał pytanie o to, które rośliny mają pozytywny i negatywny wpływ na bilans materii organicznej.

Pan R. Zarudzki wyraził opinię, że udział upraw mających ujemny wpływ na bilans materii organicznej (30 %) nie powinien być stosowany w odniesieniu do upraw, dla których zastosowano nawożenie organiczne lub zastosowano międzyplon wpływający pozytywnie na bilans materii organicznej.

Pan Mariusz Lęgowski, przedstawiciel KE, odniósł się do procedury związanej ze zmianami PS WPR 2023-2027, w tym możliwości ich przeprowadzania raz w roku. Potwierdził, że procedura zmiany Planu jest czasochłonna, a w związku z proponowanymi na Komitecie zmianami Polska powinna oczekiwać listu obserwacyjnego z KE.

Minister R. Bartosik poinformował, że ta zmiana konsultowana była ze środowiskiem rolniczym i jest korzystna dla rolników. Odnosząc się do komentarza dotyczącego spraw proceduralnych poprosił, żeby mieć na uwadze meritum sprawy. Zwrócił się z prośbą o przychyłność w tej sprawie.

Pani Dyrektor J. Czapła potwierdziła, że projektowane uchwały są zgodne z przepisami unijnymi. W odniesieniu do poszczególnych głosów w dyskusji, poinformowała, że w przypadku grup upraw w strukturze zasiewu, każda norma czy praktyka musi wykraczać poza normy warunkowości, jak i poza zwykle praktyki stosowane przez rolników. W kwestii międzyplonów, zamiarem jest umożliwienie skorzystania rolnikom z dwóch praktyk (łącznie lub oddzielnie).

Uchwała została poddana pod głosowanie i została jednogłośnie przyjęta. (ZA – 42, PRZECIW – 0, WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ – 0).

Pan Minister R. Bartosik poinformował, że zostały dostarczone wydruki dwóch projektów uchwał tj.: projektu uchwały nr 13 oraz projektu uchwały nr 14.

- 6) Podjęcie uchwały nr 4 w sprawie zmian w części Warunkowość - w zakresie norm GAEC 7 i GAEC 8 PS WPR 2023-2027.

Pani Dyrektor J. Czapła poinformowała, że tą uchwałą Polska informuje KE o skorzystaniu z derogacji w pełnym zakresie przewidzianym w rozporządzeniu wykonawczym (UE) 2022/1317. Umożliwia to państwom członkowskim wprowadzenie czasowego odstępstwa od wdrożenia ww. norm GAEC w ramach nowej warunkowości. W 2023 r. rolnicy będą zwolnieni z obowiązku realizacji normy GAEC 7, w związku z czym rolnicy nie będą musieli realizować praktyk służących zmianowaniu oraz dywersyfikacji upraw na gruntach ornych. Natomiast w ramach normy GAEC 8 –

w części dotyczącej przeznaczenia minimalnego udziału gruntów ornych na obszary nieprodukcyjne – możliwe będzie prowadzenie produkcji na gruntach ugorowanych z wyjątkiem uprawy kukurydzy, soi i zagajników o krótkiej rotacji. Wyłączenie wskazanych upraw wynika z faktu, że wprowadzenie derogacji jest związane z konfliktem zbrojnym w Ukrainie i ma umożliwiać rolnikom elastyczność w wykorzystaniu gruntów ornych do produkcji żywności.

Pan S. Kacperczyk podziękował za podjęcie tej decyzji. Wątpliwości budzi zakaz uprawy na gruntach ugorowanych soi i kukurydzy. Z czego wynika ten zakaz? Jednocześnie zwrócił się z prośbą o wykreślenie tych roślin.

Pani D. Metera poparła stanowisko Pana S. Kacperczyka, zwłaszcza w kontekście uprawy soi i dostępności pasz białkowych dla polskich rolników ekologicznych. Upraw soi jest mało, dlatego ważne jest, by pozwolić ją uprawiać. W kwestii błędów technicznych i formalnych, zwróciła uwagę na stosowanie określenia „upraw”.

W odniesieniu do derogacji Pani Minister R. Bartosik powiedział, że jako Polska wystąpiliśmy na forum UE, by takie zmiany zostały wprowadzone i uzyskaliśmy poparcie innych państw członkowskich. Otrzymaliśmy także wsparcie Komisarza Janusza Wojciechowskiego i dzięki temu te przepisy wchodzi w życie. W przypadku zgłoszonego postulatu dotyczącego upraw soi, Pan Minister R. Bartosik poinformował, że nie może być uwzględniony z uwagi na zapisy rozporządzenia unijnego.

Na zakończenie dyskusji głos zabrał Pan Dyrektor Łukasz Tomczak, który poinformował, że w przedstawianych projektach uchwał, na żółto, zostały zaznaczone zmiany, które są efektem zgłoszonych uwag na etapie opiniowania projektów uchwał. Głosowanie nad poszczególnymi uchwałami, obejmuje zgłoszone zmiany, które zostały zaznaczone na żółto, by można było je zobaczyć.

Uchwała została poddana pod głosowanie i została jednogłośnie przyjęta. (ZA – 40, PRZECIW – 0, WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ – 0).

- 7) Podjęcie uchwały nr 5 w sprawie zmian w części Warunkowość - w zakresie normy GAEC 7 PS WPR lata 2023-2027.

Pani Dyrektor J. Czaplą zaprezentowała propozycję zmian, które dotyczą m.in. doprecyzowania wymogów normy GAEC 7 oraz przedstawiła główne jej założenia. Poinformowała, że norma ta będzie wdrażana w Polsce od 2024 roku. W ramach tej normy obowiązują dwa wymogi. Pierwszy dotyczy dywersyfikacji upraw (prowadzenie trzech upraw). Drugi dotyczy zmianowania 40% gruntów ornych w danym gospodarstwie. To oznacza, że co roku rolnik na działce będzie musiał uprawiać inną roślinę. W trakcie prowadzonych szkoleń dla rolników, pojawiły się prośby o dopuszczenie alternatywy polegającej na tym, by co roku było zmianowanie w 100%.

Wprowadzenie przedmiotowej zmiany wpłynie na to, że rolnicy będą mieli dodatkową możliwość wdrożenia normy GAEC 7 poprzez zmianowanie upraw na wszystkich gruntach ornych w taki sposób,

aby na każdej działce rolnej, w porównaniu z rokiem poprzednim, była prowadzona inna uprawa w plonie głównym.

Kolejna zmiana dotyczyła uzupełnienia definicji uprawy w ramach normy GAEC 7 polegającej na uznaniu upraw jarych i ozimych tego samego rodzaju za odrębne uprawy. Wprowadzenie zmiany w tym zakresie sprawi, że uprawy jare i ozime tego samego rodzaju będą traktowane jako odrębne na potrzeby realizacji normy GAEC 7 w zakresie zmianowania i dywersyfikacji upraw oraz praktyki Zróżnicowana struktura upraw w ramach ekoschematu Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi (ponieważ w tej praktyce definicja uprawy jest taka sama jak określona w normie GAEC 7). Taka zmiana pozwoli na większą elastyczność w podejmowaniu decyzji produkcyjnych na poziomie gospodarstwa.

Pani Anna Tratwał, przedstawiciel Instytutu Ochrony Roślin – Państwowego Instytutu Badawczego zaproponowała by zmienić słowo „rodzaj” na „gatunek”, bo pszenica jest gatunkiem, a forma jest ozima i jara.

W odniesieniu do tej wypowiedzi Pani D. Metera zaproponowała, by jednak zostawić słowo „rodzaj”, gdyż są różne rodzaje pszenic, także gatunki historyczne np. pszenica orkisz lub pszenica płaskurka, które nie powinny być wykluczone z tego działania. Zwróciła raz jeszcze uwagę na stosowane słownictwo „upraw” i „roślina uprawna”, które wprowadzają w błąd oraz zwróciła się z prośbą o wyjaśnienie sformułowania „ekspozycja środków ochrony roślin”.

Pan Minister R. Bartosik zwrócił się z prośbą o procedowanie uchwał w zaprezentowanym kształcie.

P. M. Lęgowski zasygnalizował o negocjacjach w zakresie GAEC. Poinformował, że będą prowadzone w tym zakresie analizy w KE i zapewne KE poprosi o dodatkowe wyjaśnienia.

Pan Minister R. Bartosik podziękował przedstawicielom KE za przychyłność i dobrą współpracę.

Uchwała została poddana pod głosowanie i została jednogłośnie przyjęta. (ZA – 43, PRZECIW – 0, WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ – 0).

- 8) Podjęcie uchwały nr 13 w sprawie zmian w części dotyczącej interwencji Ekoschemat – Dobrostan zwierząt Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Pan Minister R. Bartosik poinformował, że przed przerwą projekt został omówiony, dostarczono wydruk projektu uchwały nr 13 oraz zaproponował, by po ewentualnej dyskusji przeprowadzić głosowanie nad uchwałą.

Pan Arkadiusz Sadowski, przedstawiciel uczelni wyższych wskazany przez Konferencję Rektorów Uczelni Rolniczych i Przyrodniczych powrócił do dyskusji dotyczącej znaczenia słowa „uprawa” i poinformował, że proponowany zwrot jest poprawny.

Pan J. Zarzecki raz jeszcze podziękował za wprowadzone zmiany zawartych w projekcie uchwały nr 13 oraz odniósł się do sposobu środków finansowych dostępnych w ramach interwencji Dobrostan zwierząt.

Pan Wojciech Styburski, przedstawiciel wskazany przez Krajową Izbę Gospodarczą podziękował za rozszerzenie pakietu pomocy. Zwrócił się z zapytaniem o sposób ustalania tuczników dobrostanowych, które mogą być nim objęte (lokalizacja siedziby stada).

Pani Dyrektor J. Czaplą odpowiedziała, że w odniesieniu do pochodzenia tuczników, aktualne pozostają te zapisy, które zawarto w Planie. Są to tuczniaki od loch dobrostanowych, ale pochodzące też od loch z siedzib znajdujących się w promieniu 50 km od gospodarstwa rolnika, który ubiega się o płatności.

Pan Jerzy Kopiński, przedstawiciel Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowego Instytutu Badawczego poprosił o uzasadnienie wyznaczenia odległości 50 km.

Pani Dyrektor J. Czaplą poinformowała, że sprawa ta była już szeroko dyskutowana i w ogólnym rozumieniu chodzi o wyeliminowanie długiego transportu.

Pan Mariusz Stefan Migas, przedstawiciel Komisji Europejskiej, poinformował, że system SFC będzie umożliwiał złożenie zmian od stycznia 2023 roku.

Uchwała została poddana pod głosowanie i przy jednym głosie wstrzymującym się została przyjęta (ZA – 38, PRZECIWIW – 0, WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ – 1)

- 9) Podjęcie uchwały nr 14 w sprawie zmiany sposobu ustalania w pierwszym roku stosowania Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 wysokości łącznej kwoty płatności bezpośrednich służącej do zweryfikowania spełniania warunku rolnika aktywnego zawodowo.

Pan Minister R. Bartosik poinformował, że przed przerwą projekt został omówiony, dostarczono wydruk projektu uchwały nr 14 oraz zaproponował by po ewentualnej dyskusji przeprowadzić głosowanie nad uchwałą.

Uchwała została poddana pod głosowanie i została jednogłośnie przyjęta. (ZA – 42, PRZECIW – 0, WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ – 0).

- 10) Podjęcie uchwały nr 6 w sprawie zmian w interwencji - Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych - Współpraca Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Pan Łukasz Goździk, naczelnik Wydziału Zorganizowanych Form Współpracy, Departament Rynków Rolnych i Transformacji Energetycznej omówił zakres proponowanych zmian. Poinformował, że pierwsza zmiana dotyczy dodania warunku wykluczającego ze wsparcia podmioty, wnioskujące o wsparcie w ramach innej interwencji objętej PS WPR 2023-2027. Proponowana zmiana polega na doprecyzowaniu finansowania w ramach poszczególnych interwencji, by uniknąć ryzyka podwójnego finansowania z różnych mechanizmów oraz dodano linię demarkacyjną pomiędzy mechanizmami wsparcia.

Druga zmiana dotyczy rozszerzenia podmiotów, które byłyby wykluczone, jeżeli chodzi o odbiór produktów sprzedawanych przez grupy i organizacje, o osoby upoważnione do reprezentacji beneficjenta.

Uchwała została poddana pod głosowanie i przy jednym głosie wstrzymującym się została przyjęta (ZA – 41, PRZECIW – 0, WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ – 1)

- 11) Podjęcie uchwały nr 7 w sprawie kryteriów wyboru operacji zaproponowanych dla interwencji „Zalesianie gruntów rolnych”, interwencji „Tworzenie zadrzewień śródpolnych”, interwencji „Zakładanie systemów rolno-leśnych” oraz interwencji „Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych” PS WPR 2023-2027.

Pani Elżbieta Budka, Zastępca Dyrektora Departamentu Płatności Bezpośrednich omówiła kryteria wyboru operacji dla interwencji: „Zalesianie gruntów rolnych”, „Tworzenie zadrzewień śródpolnych” oraz „Zakładanie systemów rolno-leśnych”. Kryteria wyboru zgodnie preferować będą zalesienia, zadrzewienia lub systemy rolno-leśne zlokalizowane w korytarzach ekologicznych w ramach Sieci Natura 2000. Preferowane będą zalesienia, zadrzewienia i systemy rolno-leśne przylegające do śródlądowych wód powierzchniowych, dzięki czemu spełniać będą funkcję stref buforowych, przechwytyjąc zanieczyszczenia powstałe m.in. w wyniku działalności rolniczej. Jednocześnie, z uwagi na funkcje przeciwoerozyjne, jako kolejne kryterium wyboru przyjęto realizację ww. inwestycji na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12°. Mając na uwadze ograniczenia dla produkcji rolnej na obszarach górskich i innych obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, tj. obszarach ONW, określono kryterium wyboru operacji dla zalesień, zadrzewień lub

systemów rolno-leśnych, polegające na preferowaniu tych obszarów do wsparcia w ramach interwencji leśno-zadrzewieniowych. Ostatnim z kryteriów wyboru będzie preferowanie gruntów przynajmniej w części położonych w województwie o lesistości poniżej 30%. Pani Dyrektor E. Budka poinformowała także o zgłoszonych poprawkach (zaznaczono je na żółto).

Kolejne kryteria wyboru operacji dotyczyły interwencji „Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych”, zgodnie z którymi premiovane będą inwestycje wpływające na jak najlepsze osiągnięcie celów w zakresie ekologicznej stabilności obszarów leśnych. Z tego względu ustalono preferencje dla inwestycji mających na celu wprowadzanie podsadzeń w istniejących lasach, przy uwzględnieniu lokalnych warunków siedliskowych, środowiskowych i klimatycznych danego obszaru. Dodatkowo ustanowione zostaną kryteria selekcji preferujące inwestycje w lasach przynajmniej w części przylegających do śródlądowych wód powierzchniowych oraz w lasach uznanych za lasy ochronne, które chronią leśne i nieleśne zasoby przyrody i krajobrazu przed degradacją, utratą walorów, zanieczyszczeniem, albo przed szkodliwym działaniem czynników zewnętrznych. Preferowane będą również inwestycje w lasach przynajmniej w części położonych w obszarach parków narodowych lub rezerwatów przyrody lub obszarach Natura 2000. Pani Dyrektor E. Budka poinformowała, o uwagach zgłoszonych przez ODR- i KE, że techniczne poprawki były na bieżąco wprowadzane. Wszystkie zmiany zaznaczone są na wyświetlanym projekcie uchwały na żółto.

Pan A. Sadowski nawiązał do uzasadnienia i uwzględnienia w kryteriach obszarów ONW, co może prowadzić do negatywnej selekcji i punktacji w pkt 6 i 7. Zwrócił także uwagę na brzmienie kryterium rozstrzygającego.

Udzielając wyjaśnień, Pani Dyrektor E. Budka poinformowała, że zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, zalesienie jest bardzo istotne i dziękuje za tę uwagę. W przypadku ONW, jest to kryterium bardzo zasadne. Trzeba wziąć pod uwagę zainteresowanie takimi interwencjami i zachęcić jak największą liczbę beneficjentów.

Uchwała została poddana pod głosowanie i przy jednym głosie wstrzymującym się została przyjęta (ZA – 42, PRZECIW – 0, WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ – 1)

- 12) Podjęcie uchwały nr 9 w sprawie kryteriów wyboru operacji zaproponowanych dla interwencji „Rozwój małych gospodarstw” PS WPR 2023-2027.

Kryteria wyboru zostały zaprezentowane przez Pana Bogdana Pomianka, Zastępcę Dyrektora Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej.

Zaproponowane zostały cztery kryteria wyboru operacji, takie jak: uczestnictwo w systemach jakości, udział w zorganizowanych formach współpracy, powierzchnia użytków rolnych na ONW typ górski lub

ONW typ specyficzny strefa II oraz udział w szkoleniach. Do zaproponowanych kryteriów nie zostały zgłoszone uwagi. KE zwróciła się natomiast z prośbą o dodatkowe wyjaśnienia w przypadku kryterium dot. udziału w zorganizowanych formach współpracy i udziału w szkoleniach.

Pan Dyrektor Ł. Tomczak poinformował, że w przypadku projektów uchwał dotyczących kryteriów wyboru operacji, zawarta informacja, że kryteria wyboru operacji, stanowią część projektów aktów prawnych i będą poddane rządowemu procesowi legislacyjnemu lub stanowią element projektu wytycznej Instytucji Zarządzającej, która zostanie poddana opiniowaniu oraz, że Komitet upoważnia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do dokonania zmian kryteriów wyboru operacji wynikających z przebiegu opiniowania wytycznej Instytucji Zarządzającej lub wynikających z przebiegu rządowego procesu legislacyjnego. Podobne podejście miało miejsce w przypadku KM PROW 2014-2020.

Pan Sławomir Piotrowski, przedstawiciel wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego, zwrócił uwagę na punktację udziału w poszczególnych systemach jakości, w tym by po zapisie „50% powierzchni użytków rolnych tego gospodarstwa” dodać „lub co najmniej 50% dochodu gospodarstwa stanowi dochód z produkcji ekologicznej.” W przypadku szkoleń zaproponował, by szkolenia te były dedykowane odpowiednim odbiorcom oraz, by były prowadzone przez przygotowane do tego podmioty.

Pan Antoni Konopka, przedstawiciel samorządu województw wskazany przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego zwrócił uwagę na kryterium rozstrzygające (premiowanie ze względu na płeć), w kontekście pierwszeństwa dla kobiet, biorąc pod uwagę kontekst współwłasności gospodarstw i związany z tym sposób zastosowania kryterium rozstrzygającego.

Udzielając wyjaśnień Pan Dyrektor B. Pomianek w kwestii szkoleń poinformował, że będzie precyzyjnie wskazywany temat szkoleń oraz to, kto powinien je prowadzić. Zagadnienia te będą doprecyzowane w innych dokumentach. Na stronie ARiMR szczegółowo jest opisany sposób dokumentowania odbycia szkolenia. W przypadku zagadnienia dot. płci, kwestia ta została zawarta w PS WPR 2023-2027. Prowadzona była analiza pod kątem udziału kobiet w różnych interwencjach. Okazało się, że udział kobiet wynosi ok. 16%. Wprowadzenie kryterium płci jako rozstrzygające jest możliwe, ponieważ, jeżeli gospodarstwa prowadzone są wspólnie, to przy przyznawaniu punktów brany jest pod uwagę wnioskodawca.

Uchwała została poddana pod głosowanie i została jednogłośnie przyjęta. (ZA – 38, PRZECIW – 0, WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ – 0).

- 13) Podjęcie uchwały nr 8 w sprawie kryteriów wyboru operacji zaproponowanych dla interwencji „Premie dla młodych rolników” PS WPR 2023–2027.

Kryteria wyboru zaprezentował Pan Dyrektor Bogdan Pomianek, który na wstępie poinformował, że do projektu uchwały zostały zgłoszone uwagi przez ARiMR, przedstawicieli ODR-ów i KE. W wyniku zgłoszonych uwag zostały wprowadzone zmiany, które zaznaczono na żółto. Doprecyzowano staż pracy oraz kryterium 2, gdzie uszczegółowiono, że chodzi o przekazywanie gospodarstwa w całości, dopuszczony jest wyjątek dotyczący pozostawienia do 0,5 ha na potrzeby własne. Kolejna zmiana dotyczyła gruntów, które są brane pod uwagę przy wyliczaniu punktów jeżeli chodzi o powierzchnię oraz gruntów, które brane są pod uwagę, jeżeli chodzi o określenie wielkości ekonomicznej gospodarstwa. Najważniejsze są posiadane grunty z dzierżaw Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa albo z jednostek samorządu terytorialnego. Dopuszczona jest też dzierżawa krótsza niż na 5 lat. Doprecyzowane zostało także kryterium uczestnictwa w systemach jakości o system mięsa wołowego.

Pan P. Sadłocha, zwrócił się z pytaniem dotyczącym punktacji w przypadku przekazywania gospodarstwa kilku osobom (dzieci rolnika). Wówczas taki młody rolnik nie ma przekazanego gospodarstwa w całości, tylko pewną część.

Pan Minister R. Bartosik odpowiedział, że to kryterium nie będzie punktowane w takiej sytuacji.

Pan Dyrektor B. Pomianek dodał, że zamiarem jest nie pogarszanie struktury agrarnej, która i tak jest rozdrobniona.

Pan Z. Paśnik odniósł się do punktu za staż pracy i rodzaju zatrudnienia na umowę o pracę. Poinformował, że kryteria nie uwzględniają deklaracji członkowskiej, która jest specyficzna dla rolniczych spółdzielni produkcyjnych. Poprosił o dopisanie „w oparciu o deklaracje członkowską”, który jest zgodny z prawem spółdzielczym.

Pan Mariusz Maciejczak, przedstawiciel uczelni wyższych wskazany przez Konferencję Rektorów Uczelni Rolniczych i Przyrodniczych, zgłosił uwagi do kryterium 1 pkt a i pkt b. Odniósł się do opublikowanego w 2018 r. rozporządzenia w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, w którym nauki weterynaryjne, jako dyscyplina naukowa zostały włączone do dziedziny nauk rolniczych. Natomiast w październiku 2022 r. w nowelizacji rozporządzenia, wyodrębniono z dziedziny nauk rolniczych nauki weterynaryjne, które stanowią oddzielną kategorię jako dziedzina. W ramach tych nauk jest dyscyplina nauk weterynaryjnych.

W pkt a kryterium 1 projektu uchwały, jest odwołanie do szkół doktorskich, które prowadzą w ramach dyscyplin i dziedzin naukowych. W sytuacji, kiedy przywołana jest tylko dziedzina rolnicza, wyeliminowana jest dyscyplina nauk weterynaryjnych. Pan M. Maciejczak złożył propozycję wyłączenia z pkt a *dyscypliny naukowej* oraz pozostawieniu *dziedzin naukowych*: dziedzin nauk rolniczych i dziedzin nauk weterynaryjnych. Kolejna uwaga dotyczyła pkt b, w którym podane są

kierunki studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz studiów jednolitych wraz z katalogiem kierunków. Poinformował, że na uczelniach rolniczych i przyrodniczych prowadzone są też inne kierunki, które może powinny być włączone do tego katalogu.

Pani D. Metera odniosła się kryterium 1 pkt c, w którym wymieniona jest ekonomika rolnictwa, w tym do stopni naukowych oraz do sposobu liczenia punktów.

Pan Adam Wasilewski, przedstawiciel Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, odniósł się do stopni naukowych w przypadku ekonomiki rolnictwa.

Pan M. Maciejczak odniósł się do wcześniejszych głosów w dyskusji oraz zadał pytanie dotyczące 120 h, o których mowa w pkt b kryterium nr 1, które jest mało precyzyjne. Kolejne pytanie dotyczyło kwalifikacji w zawodzie (pkt d), czy muszą być zbieżne.

Pan Minister R. Bartosik poinformował, że sprawa dotycząca członków spółdzielni rolniczych zostanie uszczegółowiona na etapie wytycznych, dlatego proponuje nie zmieniać projektu uchwały w tym zakresie.

Sprawy dotyczące szkół i wykształcenia zostały wyjaśnione przez Pana Dyrektora B. Pomianka, który poinformował, że przy ustalaniu zakresu brane były pod uwagę przepisy dotyczące obrotu ziemią rolniczą, tj. ustawa o kształtowaniu ustroju rolnego, w której zawarty jest m.in. wykaz doświadczenia zawodowego. W projekcie uchwały zostały zwarte informacje, które są istotne z punktu prowadzenia gospodarstwa rolnego.

Uchwała została poddana pod głosowanie i przy jednym głosie wstrzymującym się została przyjęta (ZA – 38, PRZECIW – 0, WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ – 1)

- 14) Podjęcie uchwały nr 10 w sprawie kryteriów wyboru operacji zaproponowanych dla interwencji „Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF” PS WPR 2023-2027.

Kryteria wyboru zostały zaprezentowane przez Pana Dyrektora Bogdana Pomianka, który poinformował o zgłoszonych uwagach przez ARiMR (zaznaczone kolorem żółtym). Kryterium 2 i 3 zostało doprecyzowane oraz uległa zmianie nazwa kryterium 4 na „Chów lub hodowla świń ras czystych lub rodzimych”. Uzasadnienie w tym zakresie zostało również uzupełnione.

Pani D. Metera stwierdziła, że zaproponowane zapisy nie wspierają małych gospodarstw i zaproponowała, by w kryterium 1a zmienić liczbę świń z 50 na 30. Dodatkowo w kryterium 1c zastosować granicę, że powyżej 1200 świń punktów się nie przyznaje oraz w kryterium 4 dodać „oraz produkcja ekologiczna”.

Pan W. Styburski wyraził opinie, że małe gospodarstwa są zagrożeniem dla towarowej produkcji trzody chlewnej. Zwrócił się z prośbą, by zostawić projekt uchwały w niezmienionym kształcie.

Pan Jerzy Pośpiech, przedstawiciel Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych „Solidarność”, wyraził opinię, że zaproponowana ilość szt. świń w kryterium 1a jest za duża i poparł dodanie „produkcji ekologicznej”.

Podsumowując dyskusję i odnosząc się do poszczególnych głosów, Pan Dyrektor B. Pomianek poinformował, że zaproponowany limit 50 szt. świń, który zawarty jest w PS WPR 2023-2027, wynika z doświadczenia. Limit ten został już obniżony z 300 szt. pierwotnie do 50 szt. obecnie. Równoległe z pomocy krajowej można uzyskać wsparcie w zakresie przebudowy, remontu pomieszczeń oraz można dokonać zakupu innych produktów np. płynów, które są niezbędne do utrzymania standardów bioasekuracyjnych. Dlatego też nie ma ryzyka, że mniejsze gospodarstwa nie będą mogły korzystać z pomocy w zakresie bioasekuracji. Nie określono też górnego limitu szt. świń, ponieważ bioasekuracja powinna być prowadzona dla całego pogłowia. Pan Dyrektor odniósł się także do uwagi przedstawicieli KE dotyczącego kryterium nr 4. Poinformował, że nie ma dowodów naukowych świadczących, że te świny są bardziej podatne na wirusa, jednak Ministerstwu Rolnictwa i Rozwoju Wsi zależy by przez to kryterium utrzymać pulę zasobu genowego, ponieważ te rasy są bardzo ważne.

Pan Mariusz Stefan Migas odniósł się do przyznawanej punktacji w kryterium nr 1 w kontekście posiadania niecki, akcentując, że w przypadku nieposiadania niecki punkty i tak zostaną przyznane w tym kryterium.

Pan P. Sadłocha nawiązał do przyznawania punktów dużym gospodarstwom oraz do zwiększenia wsparcia pomocy gospodarstwom mniejszym.

Pan Dyrektor B. Pomianek raz jeszcze podkreślił, że gospodarstwa mniejsze mają zapewnioną pomoc w ramach środków krajowych. Zapisy PS WPR 2023-2027 wskazują minimalną ilość szt. świń na poziomie 50. Zmiana tego kryterium wiązałaby się ze wcześniejszą zmianą Planu.

Pani D. Metera raz jeszcze nawiązała do dyskryminacji małych gospodarstw. Natomiast Pan Minister R. Bartosik zaznaczył, że małe gospodarstwa mogą uzyskać wsparcie w ramach pomocy krajowej.

Uchwała została poddana pod głosowanie i została przyjęta z następującym stosunkiem głosów (ZA – 33, PRZECIW – 3, WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ – 1).

- 15) Podjęcie uchwały nr 11 w sprawie kryteriów wyboru operacji zaproponowanych dla interwencji „Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych” PS 2023-2027.

Kryteria wyboru operacji zostały zaprezentowane przez Pana Waldemara Gubę, Dyrektora Departamentu Rynków Rolnych.

Pan Dyrektor W. Guba poinformował, że zaproponowane kryteria są kontynuacją kryteriów z poprzedniej perspektywy finansowej oraz, że promowane są m.in. spółdzielnie rolnicze. Kryteria nigdy nie miały charakteru wykluczającego. Poinformował o uwagach zgłoszonych przez KE i złożonych wyjaśnieniach.

Pani D. Metera poprosiła o wyjaśnienie powodów objęcia wsparciem grup zajmujących się produkcją liści tytoniu i roślin energetycznych.

Udzielając wyjaśnień Pan Dyrektor W. Guba poinformował, że to są jedynie preferencje. Głównym założeniem są preferencje dla niszowych sektorów.

Pan P. Sadłocha złożył formalny wniosek o wykreślenie producentów tytoniu z projektu uchwały.

Pan Minister R. Bartosik powiedział, że wsparcie sektorowe, a walka z tytoniem to są dwie różne rzeczy. Uderzenie w producentów tytoniu na Lubelszczyźnie nie wpłynie znacząco na ograniczenie zużycia tytoniu. W ich miejsce zapewne wejdą producenci z zagranicy. Trzeba dokonać rozróżnienia pomiędzy walką z paleniem tytoniu, a wsparciem sektora.

Wniosek formalny, dotyczący wykreślenia z projektu uchwały producentów tytoniu, został poddany pod głosowanie i w głosowaniu jawnym został odrzucony następującym stosunkiem głosów:

(ZA – 3, PRZECIW – 28, WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ – 4).

Następnie **uchwała została poddana pod głosowanie** i została przyjęta z następującym stosunkiem głosów (ZA – 32, PRZECIW – 1, WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ – 4).

- 16) Podjęcie uchwały nr 12 w sprawie metody wyboru beneficjentów, PS WPR 2023-2027.

Projekt uchwały został zaprezentowany przez Panią Edytę Wieczorkiewicz– Dudek, Zastępcę Dyrektora Departamentu Innowacji, Cyfryzacji i Transferu Wiedzy. Poinformowała, że zakres obszaru transferu wiedzy w PS WPR 2023-2027, został zaprogramowany bardzo szeroko. W ramach interwencji, trzy

moduły będą powierzone do realizacji strukturom państwowego doradztwa rolniczego. Moduły szkolenia podstawowe dla rolników oraz kompleksowe programy doradcze będą realizowane przez obecnie funkcjonującą sieć państwowego doradztwa, tj. wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego. Wskazane działania powinny być realizowane jako pierwsze, wyprzedzająco przed wszystkimi pozostałymi interwencjami Planu. Następnie Pani Dyrektor poinformowała o strukturze państwowego doradztwa rolniczego oraz o uwagach do uzasadnienia projektu uchwały, zgłoszonych przez przedstawicieli KE. Zgłoszone uwagi zostały uwzględnione i są zaznaczone na żółto w wyświetlanym obecnie projekcie. Jedną z uwag dotyczyła wykreślenia z projektu uchwały informacji o niemożliwości ustalenia kryteriów wyboru operacji. Kolejną uwzględnioną uwagę dotyczyła wskazania terminu rozpoczęcia usług szkoleniowych i doradczych przez inne podmioty niż państwowe jednostki doradztwa rolniczego. Uzasadnienie rozszerzono m.in. o informacje, że uruchomienie wsparcia w tym zakresie planowane jest na przełomie 2023 i 2024 roku. W ramach tych modułów, zarówno prywatne, jak i publiczne podmioty szkoleniowe i doradcze będą mogły ubiegać się o wsparcie w trybie konkursowym. Uwaga w tym zakresie została także przekazana przez Kujawsko-Pomorski ODR.

Pan A. Wasilewski wspomniał o rozeznaniu w potrzebach szkoleniowych, akcentując największe doświadczenia ODR-ów w tym zakresie, co jednocześnie wpływa na jakość świadczonych usług. Wspomniał także o radach społecznych działających w ODR-ach.

Pan R. Zarudki podkreślił jak ważne jest to, że działanie będzie uruchamiane jako jedno z pierwszych, co jest niezwykle istotne przy wdrażaniu pozostałych interwencji Planu.

Pan Mirosław Drygas, przedstawiciel Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa – Polskiej Akademii Nauk także podkreślił wagę i znaczenie szybkiego uruchomienia usług szkoleniowych i doradczych oraz powierzenia tego zadania państwowym ośrodkom doradztwa rolniczego.

Pan S. Piotrowski, zwrócił uwagę na dobre zorientowanie się w terenie pracowników ODR-ów, ich doświadczenie i współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego.

Pan Krzysztof Janiak, przedstawiciel Dyrektora Centrum Doradztwa Rolniczego nawiązał do jakości oraz efektywności ekonomicznej państwowych jednostek doradztwa rolniczego.

Uchwała została poddana pod głosowanie i została jednogłośnie przyjęta

(ZA – 37, PRZECIW – 0, WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ – 0).

Na zakończenie tej części, Pan Minister R. Bartosik podziękował wszystkim uczestnikom posiedzenia, w tym przedstawicielom Komisji Europejskiej za aktywny udział w dyskusji.

17) Sprawy różne

Głos w dyskusji zabrał Pan R. Zarudzki, który podziękował za wykonaną pracę na rzecz PS WPR 2023-2027. Do podziękowań przyłączył się także Pan J. Pośpiech.

Pan Zygmunt Paśnik powrócił do sprawy poruszonej na początku posiedzenia dotyczącej rozszerzenia wsparcia sektorowego na mleko i przetwory mleczne, mięso wołowe, drobiowe i wieprzowe oraz rynek zbóż. Stwierdził, że głównym problemem są sprawy finansowe. Można byłoby jednak dokonać przesunięć finansowych z innych sektorów. Zaproponował utworzenie grupy roboczej, która zajęłaby się tym zagadnieniem.

Pan A. Konopka poruszył problem dotyczący infrastruktury na obszarach wiejskich (kanalizacja, wodociągi i drogi). Zaznaczył, że są oczekiwania na wygospodarowanie środków finansowych na ten cel, gdyż zrównoważony rozwój obszarów wiejskich nie jest możliwy bez rozwiązania problemu dotyczącego infrastruktury.

Odpowiadając, Pan Minister R. Bartosik poinformował, że zostały zwiększone środki na ten cel w okresie przejściowym PROW 2014-2020. W Planie Strategicznym jest możliwość budowy oczyszczalni przydomowych, będą środki na kanalizację w Krajowym Planie Odbudowy, jak również możliwości uzyskania wsparcia w ramach Polskiego Ładu.

Pan Dyrektor W. Guba odniósł się do istniejącego wsparcia sektorowego dla owoców i warzyw oraz pszczelarstwa, w tym kwestii finansowych. Poinformował, że wsparcie sektorowe dla innych sektorów mogłoby funkcjonować jedynie poprzez pomniejszenie płatności bezpośrednich. W Polsce nie ma praktycznie organizacji producentów rolnych w innych sektorach. W PS WPR 2023-2027 są natomiast dedykowane interwencje tylko dla spółdzielni. Pan Dyrektor nawiązał także do możliwego wsparcia w ramach KPO.

Pan Jacek Zarzecki, poparł stanowisko dotyczące utworzenia grupy roboczej.

Pan Minister R. Bartosik poinformował, że jeżeli będzie taka potrzeba, to przychyli się do propozycji utworzenia grupy roboczej.

Na zakończenie **Pan Minister Ryszard Bartosik** podziękował uczestnikom obrad i zakończył posiedzenie KM PS WPR 2023-2027.